

Alþingi
Erindi nr. Þ 143/535
komudagur 4.12.2013

Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 4. desember 2013

Varðar: frumvarp til laga um breytingu á lögum um váttryggingastarfsemi og lögum um miðlun váttrygginga (markaðssetning, stjórnarhættir og eftirlit), 168. mál.

Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) vísa til frumvarps um breytingu á lögum um váttryggingastarfsemi og lögum um miðlun váttrygginga og gera eftirfarandi athugasemdir um frumvarpið. Sambærilegt frumvarp var lagt fyrir Alþingi á vorþingi 2013 og sendu SFF umsögn um frumvarpið þá. Þessi umsögn er að miklu leyti byggð á fyrri umsögn þó hefur hún tekið nokkrum breytingum m.a. vegna lagabreytinga sem átt hafa sér stað á síðastliðnu ári.

2. gr.

1. mgr.

Samkvæmt 1. mgr. 2. gr. ber váttryggingafélögum að fylgja viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja. SFF benda á að ekki er ljóst hvað er átt er við með viðurkenndum stjórnarháttum fyrirtækja. Að mati SFF eru t.d. reglur Viðskiptaráðs Íslands, Samtaka atvinnulífsins og Nasdaq OMX Iceland um stjórnarhætti fyrirtækja viðurkenndar reglur. Nauðsynlegt er að skýrt sé hver er skilningur löggjafans og eftirlitsaðila hvað þetta varðar.

2. mgr.

Samkvæmt 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins ber váttryggingafélögum að tilgreina á vefsíðu nöfn og hlutfallslegt eignarhald allra þeirra sem eiga 5% eða stærri hlut í félaginu. Engin rök eru í greinagerð með frumvarpinu um hvers vegna þörf sé talin á því að þessi regla gildi um váttryggingafélög en vísað er til þess að sambærileg regla gildi um fjármálafyrirtæki. SFF telja nauðsynlegt að betri rökstuðningur og umfjöllun sé í lögum eða lögskýringargögnum hvers vegna þessa sé þörf hjá váttryggingafélögum, m.a. af hverju þurfi að miða við 5% eignarhlut en ekki t.d. 10% sem er virkur eignarhlutur í félagi. Reglan er íþyngjandi fyrir fyrirtækin og eigendur þeirra. Velta má fyrir sér hvort ekki sé eðlilegra og nægilegt að þessar upplýsingar séu birtar í ársskýrslu váttryggingafélaga en skv.65. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006 skal í ársreikning birta upplýsingar um 10% eignarhlut.

Í dag eru tvö af váttryggingafélögnum skráð á skipulegum verðbréfamarkaði en það getur breyst í tímans rás. Í lögum um verðbréfiðskipti nr. 108/2007 er fjallað um breytingu á verulegum hlut atkvæðisréttar (flöggun), þ.e. í kafla 9. Samkvæmt lögnum er meginreglan sú að eigandi hluta eða heimildarskírteina skal tilkynna til útgefanda og FME ef breyting verður á eignarhaldi hans þannig að atkvæðisréttur hans hækkar eða lækkar þannig að hann rjúfi ákveðin mörk, 5, 10, 15 % o.s.frv., sbr. 1. mgr. 78. gr. laganna. Útgefandi skal svo eins fljótt og auðið er, eigi síðar en næsta viðskiptadag eftir að tilkynning berst honum, birta opinberlega allar upplýsingar sem finna má í tilkynningunni, sbr. 1. mgr. 87. gr. sömu laga. SFF telja að ekki hafi verið færð gild rök fyrir því að þörf sé á meira gagnsæi en gerð er krafa um þegar kemur að útgefanda á skipulögðum verðbréfamarkaði.

3. mgr.

Í 3. mgr. 2. gr. segir að FME setji reglur um hvað teljist góðir viðskiptahættir og venjur í váttryggingaviðskiptum. Samkvæmt athugasemdum við ákvæðið eru slíkar reglur í undirbúningi hjá Fjármálaeftirlitinu. Sambærilegt ákvæði er að finna í 19. gr. l. nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki og hefur fjármálaeftirlitið sett reglur fyrir fjármálafyrirtæki á grundvelli þess ákvæðis.

Váttryggingafélög heyra nú þegar undir mjög viðamikil regluverk. FME hefur skv. 8. gr. l. nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi skyldu til að fylgjast með því að starfsemi eftirlitsskyldra aðila sé í samræmi við heilbrigða og eðlilega viðskiptahætti. Fjármálaeftirlitið hefur í gegnum tíðina nýtt þessa heimild til að setja reglur um afmörkuð málefni í starfsemi váttryggingafélaga. Sem dæmi má nefna leiðbeinandi tilmæli um starfshætti váttryggingasölumanna, váttryggingamiðlara, váttryggingaumboðsmanna og váttryggingafélaga sem taka a.m.k. að hluta til á þessu viðfangsefni. SFF telja að þau tilmæli og aðrar reglur sem váttryggingafélögin heyra undir standi fyllilega fyrir sínu og því sé óþarft að bæta við reglum um þetta efni.

4. gr.

Lykilstarfsmaður

Í 4. gr. frumvarpsins er komin fram skilgreining á hugtakinu lykilstarfsmaður. SFF gera ekki athugasemdir við skilgreininguna. FME gerði á árinu 2011 kröfu um að váttryggingafélög settu sér innri reglur um hæfi lykilstarfsmanna sem tækju mið af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 3/2010, þrátt fyrir að hugtakið lykilstarfsmaður væri ekki skilgreint í lögum um váttryggingastarfsemi. FME veitti váttryggingafélögum ítarlegri leiðbeiningar um hvaða starfsmenn váttryggingafélaga teldust til lykilstarfsmanna með dreifibréfi dags. 14. apríl 2011. Þar er tekið fram að hafa verði til hliðsjónar að öll stjórnunarstörf sem fela í sér umboð til að taka ákvarðanir sem geta haft áhrif á framtíðarþróun og afkomu hvers félags, teljist sjálfkrafa til lykilstarfa. FME tekur í bréfinu dæmi um slík störf en það eru störf aðstoðarforstjóra, fjármálastjóra og yfirmanns eignastýringar.

Í greinargerð frumvarpsins eru tryggingastærðfræðingur og aðallögfræðingur taldir upp sem dæmi um aðila sem teljast lykilstarfsmenn váttryggingafélags. Hlutverk bæði tryggingastærðfræðings og aðallögfræðings felst í því að túlka staðreyndir og veita ráðgjöf, en ekki að taka viðskiptaákvarðanir. Túlkun tryggingastærðfræðings eða lögmanns getur vissulega haft áhrif á ákvarðanatöku innan félagsins en þessir aðilar hafa almennt ekki umboð til að taka ákvarðanir sem geta haft áhrif á framtíðarþróun og afkomu váttryggingafélaganna. Samkvæmt skilgreiningu á hugtakinu er lykilstarfsmaður einhver sem hefur umboð til að taka slíkar ákvarðanir. Athugasemdir í greinargerð eru ekki til þess fallnar að skýra hvaða aðilar innan váttryggingafélaga teljist lykilstarfsmenn. SFF telja að slíkt ósamræmi milli afstöðu FME og löggjafans sé mjög óæskilegt og nauðsynlegt að skýrt sé hvaða starfsmenn teljist lykilstarfsmenn. Það er mat SFF að í ljósi skilgreiningar á hugtakinu lykilstarfsmaður sé nærtækast að nefna sem dæmi um lykilstarfsmenn, t.d. forstjóra, framkvæmdastjóra fjármálasviðs og eignastýringar.

4. og 7. gr.

Útvistun

Í 4. gr. frumvarpsins er að finna skilgreiningu á hugtakinu útvistun. Ekki hefur hugtakið verið áður skilgreint í lögum um váttryggingastarfsemi. Samkvæmt 7. gr. frumvarpsins ber váttryggingafélögum að tilkynna til FME þegar verkefnum þess er útvistað án þess að afmarkað sé hvað teljist til verkefna váttryggingafélaga. Undir skilgreiningu útvistunar samkvæmt 4. gr. geta því fallið margvísleg verkefni váttryggingafélaga, má þar m.a. nefna tölvumál, innheimta, tjónaskoðanir, lögfræðipjónusta, þrif og jafnvel aðkeypt þjónusta við að setja bréf í umslög. Þess má geta að FME hefur þegar sett leiðbeinandi tilmæli um upplýsingakerfi eftirlitsskyldra aðila þar sem m.a. er tekið á útvistunarmálum. Skv. þeim tilmælum þarf eftirlitsskyldur aðili einungis að tilkynna til FME ef hann kys að útvista þáttum/þætti í rekstri upplýsingatæknikerfa til erlends aðila. Afmörkun hefur því átt sér stað vegna þessarar tegundar útvistunar. SFF taka undir að vissulega sé ákveðin starfsemi váttryggingafélaga sem eðlilegt er að tilkynnt sé til FME þegar henni er útvistað en eðlilegt sé að lög skilgreini hvaða verkefni þetta séu. Í þessu sambandi er bent á að skv. 49. gr. tilskipunar EB nr. 2009/138¹ er útvistun bundin við þýðingarmikil eða mikilvæga rekstrarþætti eða starfsemi.¹

¹ Um er að ræða Solvency II tilskipunina sem felur í sér væntanlega löggjöf fyrir váttryggingafélög. <http://www.althingi.is/alttext/140/s/pdf/0979.pdf>

SFF leggja samkvæmt framansögðu til að 7. gr. hljóði svo:

Útvisti váttryggingafélag verkefnum sínum skal tryggja að þjónustuaðili hafi hæfni, getu og öll leyfi, sem krafist er samkvæmt lögum, til að inna af hendi útvistuoð verkefni af áreiðanleika og fagmennsku. Ábyrgð váttryggingafélags gagnvart viðskiptavinum sínum helst óbreytt þó það feli oðrum hluta af verkefnum sínum. Váttryggingafélag skal senda Fjármálaeftirlitinu tilkynningu þegar kemur til útvistunar á þýðingarmiklum eða mikilvægum rekstrarþáttum eða starfsemi.

9. gr.

Samkvæmt 9. gr. bætist við ný málsgrein. SFF gera ekki efnislega athugasemd við málsgreinina en benda á rangt er vísað til ákvæðisins. Viðkomandi breyting á við 2. mgr. 1. tl. 1. mgr. 32. gr. og 2. mgr. 2. tl. 1. mgr. 32. gr. Samkvæmt því ætti ákvæðið að orðast svo :

Á eftir 4. mgr. 32. gr. laganna kemur ný málsgrein sem orðast svo: Fjárhæðir skv. 2. mgr. 1. tl. 1. mgr. 32. gr. og 2. mgr. 2. tl. 1. mgr. 32. gr. skulu taka breytingum 31. desember ár hvert í samræmi við breytingar frá 20. mars ár hvert á samræmdri vísitölu neysluverðs í aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins frá gildinu 111,2 í september 2002. Fjárhæðir skulu þó ekki breytast nemi hækkunin frá síðustu breytingu lægra hlutfalli en 5%.

13. gr.

Í ákvæðinu er lagt til að orðinu „daga“ verði skipt út fyrir „starfsdaga“ til að gæta samræmis við 1. mgr. 42. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, og 3. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2007/44/EB. Orðið starfsdagur er þýðing á working day í ensku. Að mati SFF væri betra að orðinu „daga“ verði skipt út fyrir „virka daga“ sem er í „samræmi við íslenskt mál.

16. gr.

b. liður: 1. mgr.

Á síðustu árum hefur verið gengið langt af hálfu löggjafans við að þrengja möguleika til stjórnarsetu í váttryggingafélögum og sífellt orðið erfiðara að finna einstaklinga sem teljast hæfir til að sitja í stjórn váttryggingafélaga. SFF telja eðlilegt að á komandi misserum verði skoðað hvernig þau ákvæði eru í samanburði við ákvæði í oðrum ríkjum og skoða þá hvort hugsanlega hafi verið gengið of langt í að auka hæfiskröfur stjórnarmanna eftir efnahagshrunið. Þessi skoðun væri mikilvægt innlegg í umræðuna hér á landi, sérstaklega sökum þess fámennis sem við búum við og samkeppnislegrar nauðsynjar þess að stakkur sé sniðinn eftir vexti. Í b. lið 1. mgr. 16. gr. eru sett takmörk fyrir því að lögmenn sem eiga sæti í stjórn eftirlitsskylds aðila geti verið lögmenn annars eftirlitsskylds aðila. Með ákvæðinu er atvinnufrelsi lögmanna settar verulegar skorður. Ákvæðið er of matskennt og takmarkandi. Þá er rétt að hafa í huga að skorðum við atvinnufrelsi eru takmörk sett í stjórnarskrá og því þarf löggjafinn að stíga varlega til jarðar þegar slíkar skorður eru settar. SFF leggja til að hér verði horft til ákvæðis 52. gr. laga um fjármálafyrirtæki hvað þetta varðar og alls ekki gengið lengra en gert er þar. Þetta ákvæði kom inn í lög um fjármálafyrirtæki síðasliðið vor eða með lögum nr. 47/2013. SFF leggja því til að 1. málslíður b. liðar 1. mgr. 16. gr. orðist svo:

Stjórnarmenn váttryggingafélags mega einungis sinna þeim lögmannsstörfum fyrir annað váttryggingafélag sem ekki geta valdið hættu á hagsmunaaðrekstrum á milli félaganna tveggja eða á váttryggingamarkaði. Hyggist stjórnarmaður taka að sér lögmannsstörf fyrir annað váttryggingafélag skal hann fá skriflegt samþykki stjórnar fjármálafyrirtækisins sem hann er stjórnarmaður í fyrir því að hann megi taka að sér umrætt starf, tilkynna Fjármálaeftirlitinu um starfið sem hann hyggst taka að sér og upplýsa Fjármálaeftirlitið um eðli starfsins og umfang þess. Stjórnarmaður ber sönnunarbyrði um að lögmannsstarf sem hann tekur að sér fyrir annað váttryggingafélag brjóti ekki gegn ákvæði þessu. Fjármálaeftirlitið getur krafist hvers konar gagna og upplýsinga frá stjórnarmanni í því skyni að meta hvort brotið hafi verið gegn ákvæðinu.

b. liður: 2. málslíður. 2. mgr.

Hér er einkum lögð til sú breyting á 5. mgr. 54. gr., sem verður 8. mgr. 54. gr. nái a. liður 16. gr. frumvarpsins fram að ganga, að orðað er með skýrari hætti en í núgildandi lagatexta bann við því að stjórnarmenn í váttryggingafélagi o.fl. sitji í stjórn annars eftirlitsskylds aðila eða félags í nánum tengslum við það. Engar athugasemdir eru gerðar við þær orðalagsbreytingar sem hér eru lagðar til, enda þykja þær horfa til bóta. Þess skal þó getið að í upphafsorðum lokamálsliðar málsgreinarinnar segir: „Starfsmönnum váttryggingafélaga...“ Væntanlega á hér að standa: „Starfsmönnum

vátryggingafélags...“ Ekki verður séð að það hafi verið af ráðnum hug að breyta hér orðinu vátryggingafélag úr eintölu í fleirtölu, enda gefur samhengi textans í setningunni ekki tilefni til slíks. Upphaf 2. málsliðar 6. mgr. 54. gr. er í frumvarpinu ritað svo: „Stjórnarseta samkvæmt þessari grein...“ Af samhenginu, svo og textanum í núgildandi lögum, þykir ljóst að hér eigi að standa: „Stjórnarseta samkvæmt þessari málsgrein...“

6. mgr.

Í lok 6. mgr. er lagt til að bætt verði við nýjum málslið þar sem segir að meiri hluti stjórnarmanna skuli ávallt vera óháður félögum innan sömu félagasamsteypu. Í athugasemdum við lagafrumvarpið er ekki að finna neina skýringu eða rökstuðning fyrir þessari tillögu. Þá verður ekki séð að hún byggist á þeim tilskipunum Evrópusambandsins sem innleiddar eru í íslenskan rétt með lögum nr. 56/2010. Er með engu móti ljóst hvert sé markmið þessarar breytingartillögu og hvaða réttarástandi er verið að bregðast við með henni. Verði tillaga þessi á hinn bóginn að lögum skerðir hún verulega möguleika vátryggingafélaga til að velja stjórnarmenn sem fullnægja bæði almennum og sérstökum hæfisskilyrðum. Á það ber að líta að stjórnir sem geta fallið undir undanþáguákvæði 6. mgr. eru einkum og sér í lagi stjórnir líftryggingafélaga sem eru undir yferráðum eða að öllu leyti í eigu vátryggingafélags eða fjármálafyrirtækis og eftir atvikum stjórnir annarra félaga sem hafa leyfi til vátryggingareksturs en hafa í reynd engan slíkan rekstur með höndum (eru í svokölluðu „run off“ ferli). SFF telja að með breytingunni sé gengið lengra en nauðsyn beri til og er til að mynda gengið lengra en gert er í lögum um fjármálafyrirtæki um sama efni.

Í þessu sambandi skal á það bent að í 5. mgr. 52. gr. laga um fjármálafyrirtæki er mælt fyrir um að slík stjórnarseta, þ.e. krossstjórnarseta skv. undanþágu 4. mgr. 52. gr., laga um fjármálafyrirtæki, er háð því að hún skapi ekki, að mati Fjármálaeftirlitsins, hættu á hagsmunaárekstrum á markaði. Sambærilegt ákvæði er að finna í 6. mgr. 54. gr. núgildandi laga um vátryggingarstarfsemi nr. 56/2010. Ekki er ástæða til að hafa annað fyrirkomulag í tilviki vátryggingarfélaga en hjá fjármálafyrirtækjum. Þá má geta þess að með þessu eru gerðar meiri kröfur um óhæði en leiðbeiningar Viðskiptaráðs og fleiri aðila um góða stjórnarhætti gera. Mikilvægt er að stjórnir vátryggingarfélaga séu skipaðar hæfum einstaklingum og telja SFF að þessi breyting feli í sér hættu á að minna hæfir einstaklingar muni skipaðir í stjórnir vátryggingarfélaga. Sá áskilnaður að meirihluti stjórnarmanna í vátryggingarfélagi skuli óháður öðrum eftirlitsskyldum aðilum, þ.m.t. eiganda, takmarkar verulega möguleika félags á að finna hæfa stjórnarmenn. SFF telja að hluthafi í félagi geti ákveðið hverjir sitji í stjórn vátryggingafélags hvaða stöðu þeir hafa að gegna að því gefnu að ekki skapist hætta á hagsmunaárekstrum. Um vátryggingafélög gilda sömu reglur um hæfi til stjórnarsetu og um aðra aðila á fjármálamarkaði og er ekki ástæða til að ganga lengra og setja þeim strangari reglur en öðrum eftirlitsskyldum aðilum og það hefur ekki sýnt sig hingað til að krossstjórnarseta innan sömu samstæðu hafi skapað hagsmunaárekstra.

Þótt starfsemi skaðatryggingafélaga og líftryggingafélaga sé í aðskildum félögum þá er starfsemi og rekstur félaga eins og hér um ræðir það tengdur og náinn hér á landi að móðurfélagið (skaðatryggingafélagið) og þeir sem þar sinna hinni daglegu starfsemi hafa að jafnaði fulla burði til að geta haft stjórn dótturfélagsins (líftryggingafélagsins) með höndum og án þess að hætta skapist á hagsmunatengslum á fjármálamarkaði eða að slíkt skaði heilbrigðan og traustan rekstur viðkomandi vátryggingafélags. Verður ekki betur séð en núgildandi heimildir Fjármálaeftirlitsins til að meta hvort hættur, eins og hér um ræðir, geti skapast í einstöku tilfellum dugi fullkomlega til að koma í veg fyrir þær hættur sem í því geta falist þegar starfsmenn móðurfélags taka sæti í stjórn dótturfélags við þær aðstæður sem hér að framan hefur verið lýst. Er því eindregið lagt til að lokamálsliður í b. lið 16. gr. frumvarpsins um að meiri hluti stjórnarmanna skuli ávallt vera óháður félögum innan sömu félagasamstæðu verði felldur brott.

Varamenn í stjórn vátryggingafélaga

Samkvæmt 54. gr. laga um vátryggingastarfsemi skal skipa einn varamann í stjórn að baki hverjum stjórnarmanni. SFF telja eðlilegt að samskonar kröfur séu gerðar í lögum um vátryggingastarfsemi og lögum um fjármálafyrirtæki hvað þetta varðar. Eins og fram kemur í athugasemdum við 2. mgr. 51. gr. laga um fjármálafyrirtæki leiddi könnun á vegum SFF að beiðni stjórnvalda að mjög sjaldgæft er að varamenn taki sæti í stjórnnum fjármálafyrirtækja. Kannað var hversu margir varamenn hefðu tekið sæti í stjórnnum fjármálafyrirtækja undanfarin ár og hvaða tilfelli hefðu leitt til þess að þeir hefðu tekið þar sæti. Í svörum kom fram að í tilviki þriggja fjármálafyrirtækja hafði einungis einn varamaður tekið sæti í stjórn fjármálafyrirtækisins og var það annaðhvort út af langvarandi forföllum, m.a. veikindum, eða vegna þess að aðalmaður hafði sagt sig úr stjórn og tók því varamaður sæti fram að aðalfundi. Bent var á að með nútíma fjarskiptum í gegnum síma og tölvur væri mjög einfalt að láta stjórnarfundir fara

fram án þess að allir aðilar væru saman komnir á sama stað. Þá væru fundartímar aðlagðir þörfum stjórnarmanna til þess að allir ættu þess kost að mæta á fundina. Þá kom fram í svörum nokkurra fyrirtækja að það hafi valdið vandkvæðum að skipa jafn marga varamenn og aðalmenn í stjórnir fjármálafyrirtækjanna og ekki síst vegna aukinna krafna um hæfi stjórnarmanna í fjármálafyrirtækjum.

SFF telja að sömu sjónarmið eigi við þegar kemur að skipun stjórnar í váttryggingafélögum og fjármálafyrirtækjum hvað varðar það að stórauknar hæfniskröfur til stjórnarmanna síðustu ár hafa gert eftirlitsskyldum aðilum verulega erfitt fyrir að finna hæfa aðila í stjórn. SFF telja eðlilegt að hér verði horft til 2. mgr. 51. gr. laga um fjármálafyrirtæki þar sem löggjafinn hefur horfið frá kröfum um að varamaður standi að baki hverjum stjórnarmanni en í stað þess skuli varamenn í stjórn vera tveir hið minnsta. Engin rök standa til þess að ganga lengra hvað þetta varðar.

Með hliðsjón af framangreindu leggja SFF til 1. mgr. 54. gr. orðist svo:

Í váttryggingafélagi, sem fengið hefur starfsleyfi hér á landi, skal stjórn kjörin á aðalfundi samkvæmt ákvæðum samþykka félagsins og vera skipuð þremur mönnum hið fæsta. Kjósa skal minnst. tvo varamenn.

Annað

Bent er á ritvillu í 1. másl. 1. mgr. 50. gr. laganna. Líklega vantar orðið „virkan“ fyrir framan eingnarhlut.

Fulltrúar SFF eru reiðubúnir til að koma á fund nefndarinnar og útskýra sjónarmið sín nánar.

Virðingarfyllst,

Jóna Björk Guðnadóttir hdl.